

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haber-Yorum

Dibeybe Hükümeti ve Sömürgeci Güvenlik Ağı

Haber:

Cumartesi günü Libya, Başbakan Abdulhamid Dibeybe'nin açıklamasına göre, petrol sektörünü geliştirmek için Fransız şirket Total Energies ve Amerikan şirket ConocoPhillips ile 25 yıllık bir anlaşma imzalamıştır ve anlaşmanın yabancı yatırım tutarı 20 milyar doları aşmıştır. Waha Petrol Şirketi aracılığıyla imzalanan anlaşma, üretim kapasitesini günlük 850.000 varile çıkarmayı hedefliyor ve Dibeybe'nin X web sitesinde yayınladığı bir mesaja göre, 376 milyar Doları aşan net gelir elde edilmesi bekleniyor.

Ayrıca hükümet, Trablus'ta düzenlenen Libya Enerji ve Ekonomi Zirvesi sırasında ABD'li petrol devi Chevron ile bir mutabakat zaptı ve Mısır Petrol Bakanlığı ile bir işbirliği anlaşması imzaladı. Dibeybe, bu anlaşmaların "Libya'nın küresel enerji sektöründeki en büyük ve en etkili uluslararası ortaklarıyla ilişkilerinin güçlenmesini" yansıttığını açıkladı. (Reuters)

Yorum:

Bu haberin sadece ekonomik olarak okunması imkansızdır; aksine bu haber, son derece karmaşık Libya coğrafyasındaki jeopolitik bir satranç taşıdır; zira Total Energies, ConocoPhillips ve Chevron gibi büyük şirketlerle yapılan uzun vadeli petrol anlaşmaları, sadece ekonomik anlaşmalardan ibaret değil, aksine güç dengelerindeki bir dönüşümün ilanıdır. Hukuki açıdan bu sözleşmeler, görevden ayrılan Ulusal Birlik Hükümeti'nin meşruiyeti ve ülkenin servetlerini on yıllarca ipotek etme yeteneği konusunda derin sorunları gündeme getiriyor; bu da değiştirilmesi zor bir oldubitti yaratıyor ve Libya'yı kimin meşru olarak temsil ettiği konusundaki tartışmayı körüklüyor. Jeopolitik açıdan bu adım, Amerikan-Fransız etkisinin güçlü bir şekilde geri dönüşünü yansıtıyor ve Trablus hükümeti için uluslararası bir güvenlik ağı olarak çalışıyor.

Dahili düzeyde bu petrol sözleşmeleri, petrolü potansiyel bir birleştirici güç olmaktan bir çatışma aracına dönüştürmektedir; zira Batı'nın ekonomik karar alma üzerindeki kontrolünü pekiştirmekte ve Doğu'nun dışlanmışlık duygularını daha da artırarak petrol sahalarının tekrar kapatılması tehdidini ortaya koymaktadır. Kısacası bu adım, ekonomiyi, siyaseti engellemek için kullanmakta olup çözüm yerine kriz yönetiminin yeni bir aşamasını başlatmakta ve Libya'nın geleceğini uluslararası rekabetlerin insafına bırakmaktadır.

Amerikan perspektifinden bölgesel boyut

Ekonomik ve siyasi baskı araçlarına sahip büyük güçlerin etkinliği karşısında komşu ülkelerin rolünün gerilediğine tanık olunmaktadır. Tunus ve Cezayir, çözümün şekillenmesinde aktif oyunculardan sembolik rollere veya gerçek etki araçlarından yoksun arabuluculuk rollerine dönüştürülürken, Libya'daki nüfuz haritası "petrol karşılığında istikrar" mantığına göre yeniden çizilmekte ve gerçek Libya egemenliği fikri marjinalleştirilmektedir.

Tunus, potansiyel bir arabulucu olmaktan lojistik bir kolaylaştırıcıya dönüşerek toplantılara ev sahipliği yapıp diyalog ortamı sağlarken, diğer başkentlerde gerçek kararlar alınmaktadır. Etkili bir rolü yeniden elde etmek için Tunus, Cezayir ile net bir bölgesel çerçeve içinde hareket etmesi, yazılı bir girişime sahip olması ve Libya'nın

istikrarını ulusal güvenliğiyle doğrudan ilişkilendirmesi gerekmektedir; aksi takdirde etki anahtarları olmayan tarafsız bir platform olarak kalmaya devam edecektir.

Bu arada Washington, Mısır ve Cezayir'in Libya'daki rollerine, istikrarı sağlayan, petrol akışını koruyan ve Rusya ile Çin'in etkisinin genişlemesini önleyen sakin bir bölgesel dengeyi yönetmenin temel direkleri olarak bakmaktadır. Zira ABD politikası, herhangi bir Arap tarafının meseleye hakim olmasını engellemeyi ve potansiyel Arap anlaşmazlıklarını genel istikrara hizmet eden sessiz bir koordinasyona dönüştürmeyi hedeflemektedir. Büyük petrol anlaşmaları, Washington'un zımnî onayıyla yapılmıştır; çünkü bunlar, statükoyu pekiştirmekte ve kısmi istikrar görüntüsü sağlamaktadır. Buradaki kilit cümle şudur: Amerika, Libya için bölgesel bir lider aramıyor, daha çok kendi kontrol alanı dışında kalmayan dengeli bir bölge arıyor.

Sessiz İngiliz nüfuzu ve kurallar mühendisliği oyunu

Son anlaşmalarda İngiliz şirketlerinin olmaması, İngilizlerin nüfuzunun olmadığı anlamına gelmez; aksine perde arkasından yönetmeyi tercih eden farklı bir stratejiyi yansıtmaktadır. İngiltere'nin Libya'daki çıkarları, Akdeniz güvenliği ve düzensiz göçle mücadele, finans sektörü ve dondurulmuş varlıkların yönetimi, yönetim ve şeffaflık kurallarının düzenlenmesi yoluyla yasal ve kurumsal etki gibi petrolün ötesinde daha derin alanlara uzanmaktadır. Batı'daki rol paylaşımı kapsamında, İngiltere cepheyi Amerika ve Fransa'ya bırakarak, daha sonraki dönemde sahneyi yönetecek kuralları yazmaya odaklanmıştır. Fransa ve Amerika anlaşmayı imzalayarak manşetlere taşınırken, İngiltere ise şartları belirleyerek ve servet ve güç yönetiminin mekanizmalarını kontrol ederek geleceği kazanmaktadır.

Sonuç olarak; Böylece İslam beldelerindeki ulus devletlerin trajedisi açıkça ortaya çıkmıştır; zira onlar, sömürgeci tarafından yapay haritalar üzerine çizilmiş, iradeden yoksun bırakılmış ve gerçek egemenliğin temellerinden koparılmış kırılan varlıklardır. Bu varlıkların temel işlevleri ise, boyunduruk altına alınmış halklara geçim kaynağı sağlamak ve yabancı çıkarların koruyucusu ve büyük güçlerin politikalarının araçları haline gelen yöneticilerin makamlarını korumak olan idari yapılara dönüşmüşlerdir. Böylece onların iradeleri rehin alınmış, kararları gasp edilmiş ve politikaları, Sudan, Libya ve diğer Müslüman ülkelerde bugün gördüğümüz gibi ülkelerin parçalanması ve iç savaşların alevlenmesi pahasına bile olsa, çeşitli şekillerde sömürgeciliğe hizmet eden diktelere boyun eğerek bir hale gelmiştir.

Yakın zamana kadar Kuzey Afrika, tarihi şekillendiren ve uluslararası rekabete güvenle katılan büyük ülkelerin merkeziydi. Bugün ise ümmetin düşmanları tarafından tek olan halkını bölmek ve parçalamak amacıyla körüklenen yan çatışmaların arenası haline gelmiştir. Libya'daki durum bu trajedinin en iyi tanığıdır: zira servet heder edilmekte, halk parçalanmakta ve ülke bir avuç insan arasında bölüşülmekte olup hepsi de kendi işleri üzerinde bile hiçbir şeye sahip olmayan bir "devletin" gözü ve kulağı önünde olmaktadır!

Ancak değişim rüzgârları durmayacaktır; zira Müslümanların kanları boşa gitmeyecek, onların sabırları, zilleti ve bağımlılığı sonsuza dek kabullenmeye dönüşmeyecek ve ümmet, onurunu geri kazanıp, tepki yerine eyleme, boyun eğme yerine inisiyatif almaya, bölünme yerine birliğe dayalı bir devlet kurana kadar savaş sona ermeyecektir; bu devlet ise, Allah Subhanahu'nun vaadi ve Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in müjdesi olan Nübüvvet Minhacı üzere Raşidi Hilafettir.

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
Yasin İbn Yahya**